

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ, СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА БУДІВНИЦТВА

Керівник секції - д-р.екон.наук, професор Димченко О.В.
Секретар секції - асистент Дріль Н.В.

ЯКІСНИЙ РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЖКГ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД

В.М.БАБАЄВ, д-р.наук з держ.упр., професор
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
babaev@kname.edu.ua*

Галузь житлово-комунального господарства не обділена увагою дослідників, які розглядають у тому числі й такі питання як галузева структура, монопольний характер виробництва, тарифна політика. В останні роки увага науковців зміщується на питання адаптації підприємств галузі до ринкових умов, переймання досвіду організації та функціонування ЖКГ за кордоном, інноваційного розвитку, енерго-, ресурсозбереження і реформ в економічних відносинах та перебудови систем управління на принципах інформатизації, ефективного використання інтелектуального капіталу, оновлення структури управління.

Особливо значним аспектом розвитку ЖКГ є забезпечення належної якості послуг в системі ЖКГ. При чому категорія «якість» за нових умов цікавить дослідників не тільки з позицій матеріальних носіїв послуги (якість води, газу, електроенергії), а і в більш широкому плані – якість (надійність) виробничого процесу, стабільність надання послуг, доступності до сфери послуг ЖКГ, культури обслуговування і багато іншого. Звідси можна зробити методологічний висновок, що якість в системі ЖКГ має кореневі витоки не тільки в техніці і технології, але й в економіці, управлінні, у відносинах зі споживачами, культурі надання послуг.

З розвитком соціально-економічної природи ЖКГ і підвищенням його ролі в життєзабезпеченні населення трансформуються і погляди на ЖКГ як об'єкт дослідження з позицій методології розуміння категорії «якість». А це, на наш погляд, означає, що і такий значимий об'єкт як ЖКГ повинен досліджуватись і формуватись на принципах аналізу якісно-функціональних характеристик – складної структури об'єкту як динамічного соціально-економічного середовища. Доцільно пов'язувати зміни якості ЖКГ на краще в її системному варіанті і з інституційним процесом. Тобто є основи здійснювати дослідження ЖКГ як «інституту якості послуг». Аналіз значного обсягу наукових робіт

показує, що в ЖКГ поки що недостатньо досліджуються зміни в інституційному полі відносин, але вони мають місце, а саме: перехідний процес започаткував різноманіття експериментів, в т.ч. нормативно-організаційного характеру; аналізуються нерівномірності і особливості регіонів, регіональної політики; здійснюються накопичення досвіду включення суб'єктів в інноваційний процес; зростає рівень готовності до впровадження інновацій; «поставлена» на дослідження перед науковцями та громадськістю проблема «доступності до послуг ЖКГ»; нерівномірно, але йде розвиток конкурентних умов; зростає зацікавленість в суспільстві і бізнесі до діяльності ЖКГ.

За таких умов, дослідження проблеми якості ЖКГ, як цілісної системи, повинно враховувати наступні особливості:

1. Якість ЖКГ як системи в цілому – мається на увазі якість виконання місії і функцій (надійність, ефективність, безаварійність, доступність).
2. Якість послуг, що надаються – у безперервному режимі (безперебійно), з необхідним рівнем сервісу, відповідно до потреб і норм.
3. Якість продукту – (вода, тепло, газ, електроенергія), у відповідності зі стандартами і прогресивними нормативами.
4. Якість у динаміці – необхідність постійного зростання (покращення) показників якості.

Таким чином, поступово руйнується інерційність «консервативних стартових умов» і набувають активності інноваційні ініціативи, що і включає завдання розбудови механізму інституційного забезпечення галузі та якісного її розвитку. Але, як показали наші дослідження, у методичному плані в ЖКГ недоопрацьовані питання розвитку таких важливих сучасних функцій, як: аудит (технологічний, енергетичний, управлінський, тарифної політики, системи керування якістю й ін.); менеджмент (фінансового стану, середовища споживачів, взаємовідносин між підгалузями всередині ЖКГ); організація постійної роботи в галузі ресурсозбереження: антивитратна стратегія і механізм зниження втрат.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

В. М. БАБАЄВ, д-р наук з держ. упр., професор
В. І. ТОРКАТЮК, д-р техн. наук, професор
Є. А. ЯКОВЛЕВ, канд. техн. наук, доцент
*Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
mire2005@ukr.net*

З розвитком конкуренції на ринку та зниженням норми прибутку перспективи розвитку житлово-комунального комплексу значною мірою